

Den Haag, 14 november 2023

Geachte mevrouw Van der Brugge-Wolring en geachte heer Naves,

“Vanaf 2025 wordt het Paleis van Justitie verbouwd. Deze verbouwing duurt tot ongeveer 2033. Het gebouw wordt energiezuiniger en de buitenruimte groener.”

Dit is de eerste zin uit de brief van het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) van 11 september 2023 aan de achterburen van het Paleis van Justitie (PvJ) in Den Haag. Deze brief nodigde uit voor een voorlichtingsbijeenkomst over deze voorgenomen verbouwing. Voor een verbouwing van het PvJ in Den Haag hebben wij alle begrip. Het gebouw is aan vernieuwing, vergroening en verduurzaming toe. We begrijpen dat dat van ons vraagt om flexibel te zijn en gedurende een redelijke periode overlast van werkzaamheden te hebben. Maar we maken ons zorgen over de uitgangspunten die worden gehanteerd bij deze verbouwing en de opstelling van de Rijksoverheid naar de burens van het PvJ in Den Haag. Het lukt ons niet om in gesprek te komen met de spelers die besluiten nemen in dit proces, daarom doen we in deze brief een dringend beroep op u om dit gesprek te organiseren.

Het RVB heeft in de uitnodiging achterwege gelaten dat het groener maken van de buitenruimte gepaard gaat met forse versterking aan de achterzijde van het gebouw: de twee laagbouwdeelen aan de achterzijde worden beide met maar liefst 7,5 meter uitgebouwd met een hoogte van 20 meter! En het groener maken van de buitenruimte is voor de genodigden van de voorlichtingsavond (de achterburen) niet interessant, want die vindt vooral aan de voorzijde plaats. Daarnaast wordt bouwdeel vier van het PvJ met vier meter opgehoogd en wordt de hoogste toren nog wat hoger gemaakt.

Het RVB is in opdracht van de Raad voor de Rechtspraak voornemens een verbouwing uit te voeren in onze achtertuin die maar liefst 8 jaar in beslag neemt. Waarbij de werkzaamheden aan de achterzijde (inclusief de uitbouwen) minimaal 5 jaar gaan duren. De voor de burens (bewoners en ondernemers) essentiële criteria zijn bij het opstellen van de plannen buiten beschouwing gelaten:

1. Hoe minimaliseren we de overlast voor de directe burens in de verbouwingsfase.
2. Hoe zorgen we voor een beter (of op zijn minst niet slechter) woonklimaat voor de directe burens in de structurele situatie.

Door het ontbreken van deze uitgangspunten zullen alle dilemma's in dit project worden afgewenteld op de burens, er zijn nu geen waarborgen opgenomen die de belangen van de burens beschermen: het RVB hanteert als uitgangspunt bij dit project dat het primaire proces van de organisaties die werken in het PvJ minimaal verstoord mag worden. Voor de omgeving (en daarmee ook de directe burens) wordt slechts het uitgangspunt van 'voorspelbare overlast' gehanteerd.

Het RVB houdt dus vooralsnog op geen enkele zichtbare manier rekening met de burens bij deze voorgenomen verbouwing. Sterker nog, de belangen van de burens worden achtergesteld aan de belangen van het PvJ. Immers: het proces van de rechtspraak mag hooguit minimale verstoringen kennen. De burens krijgen straks een briefje in de bus met de tijden van de werkzaamheden. Die op basis van deze uitgangspunten zoveel mogelijk buiten kantooruren zullen plaatsvinden om het proces van het PvJ zo minimaal mogelijk te verstoren. Werkzaamheden die dan plaatsvinden op tijdstippen waarop wij vooral wonen en de horeca grenzend aan het terrein gasten ontvangt. Tijdstippen waarop de medewerkers van het PvJ naar huis gaan om ongestoord te kunnen wonen na een dag ongestoord te hebben kunnen werken.

Een goede buur zou als uitgangspunt hanteren: minimale overlast voor de burens, voorspelbare overlast/verstoring van het proces voor jezelf tijdens je eigen verbouwing.

In gesprek komen met de spelers die besluiten nemen in dit traject lukt ons niet. Al in december 2021 hebben wij gevraagd om te spreken over dit traject. De reactie was dat dit veel te vroeg was en dat er vooral binnen het pand vernieuwd zou worden en van een uitbouw aan de achterzijde was geen sprake. Dit jaar bleek dat er wel degelijk sprake zou zijn van een grote (ook externe) verbouwing, waarbij de keuze al gemaakt was, zonder overleg met de burens, om te verbouwen terwijl de reguliere werkzaamheden in het PvJ doorgaan waardoor de duur van de verbouwing zeer lang wordt.

Op ons hernieuwde verzoek om in gesprek te komen wordt niet ingegaan. De omgevingsmanager vindt het nog steeds te vroeg om in gesprek te gaan, ook al zijn wezenlijke beslissingen al genomen, en verwijst naar de communicatiestrategie waarin het uitgangspunt is dat bewoners gelijk en gelijktijdig *geïnformeerd* worden. Wij vragen niet om geïnformeerd te worden maar om betrokken te worden, zodat onze belangen meegewogen worden. En ondertussen dendert de trein van interne besluitvorming bij de rijksoverheid voort.

De overheid leunt hier in de eigen macht en burgers worden niet serieus genomen. Daarom via deze weg een oproep om de belangen van de burens serieus te nemen en gezamenlijk te zoeken naar oplossingen. Conform het advies dat de Rijksoverheid hier zelf over heeft opgesteld:

*“Als u het plan heeft om te gaan verbouwen, is het verstandig om dit **eerst** met uw burens te bespreken. Mochten zij aangeven dat zij problemen hebben met uw plan, dan kunt u mogelijk **samen zoeken naar een oplossing waar beide partijen tevreden mee zijn**. Dit voorkomt problemen achteraf. U bent overigens zelf verantwoordelijk voor het informeren en overleg met uw burens.”*

[\(bron: Vraag 223 | Veelgestelde vragen Helpdesk Bouwregelgeving en Brandveilig gebruik \(helpdeskbouwregels.nl\)\)](#)

De Raad voor de Rechtspraak schrijft in het jaarplan van 2023 dat samenleven alleen werkt als we luisteren naar de ander, oog hebben voor elkaars belangen en als matiging van de eigen opstelling een optie is. Het zou wenselijk zijn als deze wijze les ook in dit dossier toegepast wordt door de overheid. Wij zien een overheid die in de eigen macht leunt in een situatie waarbij voor individuele burgers grote belangen op het spel staan. Namelijk het ongestoord kunnen wonen en werken. Onze kinderen moeten straks hun hele middelbare schooltijd huiswerk maken in overlast. We zien geen kritische zelfreflectie en uitwisseling van ideeën bij deze overheid. We zien een overheid die met de rug naar de bewoners plannen maakt, waarbij de belangen van directe burens beperkt worden tot het juridisch noodzakelijke. We vragen jullie om dit pad te verlaten, gezamenlijk om tafel te gaan zitten en serieus te kijken naar de impact van de plannen op ons, de burens van het Paleis van Justitie. Om oog te hebben voor de menselijke maat in deze plannen door onze belangen serieus mee te nemen en te wegen bij beslissingen en daartoe actief in gesprek te gaan met ons.

Als burens hebben wij de volgende prioriteiten:

1. Geen verbouwing die 8 jaar duurt.

Zeker niet omdat er niet alleen verbouwd wordt, maar ook uitgebouwd wordt aan de achterzijde. Een dergelijke langdurige verbouwing leidt in de transitiefase en in de structurele situatie tot schade bij omwonenden en tot een daling van de waarde van onze huizen.

2. Geen uitbouw aan de achterzijde.

Niet alleen vanwege bezonning. Ook niet omdat het gebouw al erg dichtbij staat en het voornemen is om 20 meter hoog 7,50 meter uit te bouwen. Zonder dat daarbij is overwogen om bijvoorbeeld aan de voorzijde uit te bouwen. En de uitbouw aan de achterzijde betekent dat wij lang in een bouwput zitten met heel veel verbouwingsoverlast. En structureel met een situatie te maken krijgen waarin

een muur van 20 meter hoog 7,50 meter dichterbij onze tuinen en huizen wordt geplaatst. Dit is een grote inbreuk op ons woongenot.

3. De expeditie verplaatsen naar de Theresiastraat.

Het gebouw in de Theresiastraat gaat tegen de vlakte. Dat biedt mogelijkheden om de expeditie naar de Theresiastraat te verplaatsen. Dat scheelt een hoop vrachtverkeer en opstopping in de Adelheidstraat. Vrachtwagens kunnen vaak de draai niet maken. En om in de Adelheidstraat te komen, moeten vrachtwagens door de Theresiastraat. Zou fijn zijn als de vrachtwagens al voor de bedrijvigheid van restaurants, winkels, woningen het terrein van het PwJ op kunnen in de Theresiastraat.

Wij maken bezwaar tegen de voorgenomen uitbreiding aan de achterzijde, wij maken bezwaar tegen het besluit om een verbouwing in 8 jaar te doen. Wij maken bezwaar tegen het uitgangspunt waarin de omwonenden / de omgeving het moeten doen met voorspelbare overlast.

Pas met de burens spreken over overlast tijdens de verbouwing in de volgende fase is te laat. Omdat wezenlijke ontwerpkeuzes invloed hebben op de mate van overlast. Wij gaan graag in gesprek met het RVB over de voorgenomen verbouwing om te bezien hoe we gezamenlijk tot oplossingen kunnen komen.

Ons verzoek aan u is om dat te faciliteren en daarbij de flexibiliteit te hebben om tegemoet te komen aan de belangen van de burens en mogelijkheden te verkennen om de verbouwing korter te laten duren, de verbouwing minder omvangrijk te maken door niet uit te bouwen en de overlast voor de burens minimaal en voorspelbaar te laten zijn.

Hartelijke groet,
Namens een groot aantal burens,